

It is concluded that in Ukraine it is necessary to form a legislative framework in the field of using artificial intelligence technologies and to raise problematic issues regarding responsibility for such use. Such responsibility should be established at the international level as well, because autonomous weapons have been used by Russian troops against peaceful Ukrainians for a long time. It is stressed that when developing technologies using artificial intelligence in military conditions, it is essential to take into account such ethical principles as respect for human dignity and protection of the civilian population.

Keywords: *innovative digital technologies, artificial intelligence, the use of technology in the conditions of war, post-war period, security, negative consequences.*

УДК 347.615:347.135.224

DOI: 10.31733/2078-3566-2024-1-167-172

Тетяна АНДРУЩЕНКО®
кандидат юридичних наук, доцент,
(Пенітенціарна академія України,
м. Чернігів, Україна)

КЛАСИФІКАЦІЯ СІМЕЙНО-ПРАВОВИХ ДОГОВОРІВ

Розглянуто особливості класифікації сімейно-правових договорів. Зазначено, що традиційний розподіл сімейно-правових договорів на поіменовані та непоіменовані зумовлений особливостями співвідношення сімейного та цивільного законодавства з принципом свободи договору. Акцентовано увагу на застосуванні загальної теорії договору в сімейному праві з причини недостатньої розробленості, тому і відокремлення критеріїв розмежування останніх відповідно до положень цивілістичної науки.

Проаналізовано основні наукові підходи щодо класифікації сімейно-правових договорів, а також сформовано та запропоновано критерії щодо розмежування останніх.

Ключові слова: *сімейно-правовий договір, договірні конструкції, сімейні правовідносини, теорія договору, критерії розмежування договору.*

Постановка проблеми. Договірне врегулювання сімейних відносин не є новелою для сімейного законодавства. Так, із 2002 р. в Сімейному кодексі України передбачалась можливість договірної врегулювання сімейних відносин за допомогою шлюбного та аліментного договорів. Однак станом на сьогодні сімейне право містить нові договірні конструкції, розширилася договірна свобода сторін договору, тому виникає необхідність розробки сучасної теоретичної концепції сімейного договору, що має спрямовуватись на визначення не тільки його поняття, ознак та юридичної конструкції, а й єдиних критеріїв класифікації таких договорів. Окреслене питання стає ще більш актуальним в умовах можливої декодифікації сімейного та рекодифікації цивільного законодавства, оскільки є група договорів, котрі складно віднести до цивільних, але водночас предметом їх регулювання не є сімейні відносини.

Аналіз публікацій, в яких започатковано вирішення цієї проблеми. На сьогодні в сімейному законодавстві відсутні єдині критерії щодо класифікації сімейно-правових договорів. З іншого боку, в доктрині сімейного права існує декілька підходів до розмежування сімейно-правових договорів, що свідчить про широку різноманітність та праворегулюючий потенціал таких договірних конструкцій. Як зазначає О. Розгон у законодавстві неможливо передбачити всі потенційно осяжні сімейні договори, що можуть укладатися суб'єктами, тому законодавець наводить лише найбільш типові та важливі з них. Одні договори отримали більш детальну розробку, наприклад, вони структурно виділені в окремі глави Сімейного кодексу України (шлюбний договір та договір про сплату аліментів), а щодо деяких інших законодавець лише закріплює право на їх укладення і в кращому випадку передбачає мінімальні вимоги до них [2, с. 6].

© Т. Андрущенко, 2024

ORCID iD: <https://orcid.org/0000-0002-5128-3261>

sergeevna101987@gmail.com

Безумовно, наявний підхід законодавця не відповідає сучасним вимогам, адже поряд із класичними сімейно-правовими договорами з'являються і будуть з'являтися нові договірні конструкції. Не можна й оминати той факт, що відсутність належної законодавчої регламентації питання щодо класифікації та розмежування сімейно-правових договорів у Сімейному кодексі не може не вплинути на низький попит на такі договори. І причина полягає не тільки в існуванні прогалін у матеріальному праві, а й у відсутності чітких механізмів та процесуальних форм укладення та нотаріального посвідчення сімейно-правових договорів в нотаріально-процесуальному праві. Власне, мова йде про відсутність процесуально визначених форм укладення та нотаріального посвідчення таких договорів. Так, наприклад, особи бажають укласти договір про сплату аліментів або про сурогатне материнство, але більшість нотаріусів, особливо у невеликих містах, відмовляють їм, посилаючись саме на відсутність опрацьованих форм, у зв'язку з чим зазначені особи або взагалі відмовляються від таких правовідносин, або змушені використовувати інші, як правило, примусові заходи реалізації певних прав. Тому питання щодо визначення класифікації сімейно-правових договорів, у свою чергу, має не тільки доктринальне, а і практичне значення.

Матеріально-процесуальне забезпечення сімейно-правових договорів з урахуванням їхніх різновидів та тенденцій розвитку юридичної науки є на сьогодні одним із пріоритетних завдань для сімейного права. Тому **мета** статті – розглянути та проаналізувати основні наукові підходи щодо класифікації сімейно-правових договорів, а також сформувані і запропоновані критерії щодо розмежування останніх.

Виклад основного матеріалу. Дослідниця А. Дутко пропонує класифікувати сімейно-правові договори на групи залежно від суб'єктного складу:

1) договори подружжя – договір про порядок користування майном, шлюбний договір, аліментний;

2) договори осіб, які проживають однією сім'єю;

3) договори батьків щодо виховання та утримання дитини;

4) договори між батьками та дітьми;

5) договори родичів;

6) договір, стороною якого є сурогатна мати.

Також вчена акцентує увагу на доцільності внесення в окрему групу сімейно-правових договорів ті, в яких однією зі сторін є орган, що прийняв рішення про створення прийомної сім'ї чи дитячого будинку сімейного типу, орган опіки та піклування (в договорі патронату) [3, с. 136]. Запропонованою класифікацією нівелюється «фидуціарно-довірчий» характер відносин між сторонами сімейно-правового договору, оскільки у такому разі наявність кровоспорідненого зв'язку між суб'єктами сімейних правовідносин у разі укладення сімейно-правового договору не буде мати імперативного значення.

Критерій щодо розподілу сімейно-правових договорів на поіменовані та непоіменовані, на наш погляд, є пріоритетним, що зумовлено особливостями співвідношення сімейного та цивільного законодавства з принципом свободи договору [4, с. 100]. На практиці договори такого типу також укладаються. До них можна віднести договір сурогатного материнства, договір про заручини, договір подружжя про визначення часток у спільній сумісній власності на майно; договір фактичного подружжя про сплату аліментів; договір родичів за походженням, відносини між якими не регулює Сімейний кодекс України, щодо взаємного утримання; договір наречених про проведення післявесільної подорожі тощо. З аналізу ст. 9 Сімейного кодексу України можна дійти висновку, що не існує імперативної норми, котра забороняла б укладення сімейно-правових договорів, не передбачених законодавством. Тому учасники сімейних відносин мають право укласти договір, що не передбачений актами сімейного та цивільного законодавства, але «відповідає загальним засадам законодавства (створення власних правил поведінки (міні-норм))» [4, 100]. Розгон О. В. визначає такі критерії розмежування сімейно-правових договорів: залежно від їхньої цільової спрямованості, від мети, від суб'єктного складу, від характеру договірних відносин тощо [2, с. 6].

Отже, на сьогодні існує досить широкий перелік сімейно-правових договорів, що ще раз підтверджує необхідність у їх практичному застосуванні та доказує їхню галузеву самостійність. Для диференціації сімейно-правових договорів пропонуємо застосовувати принцип «майнового цензу». Мова передусім іде про наявність майнових елементів у

регулюванні сімейних відносин залежно від їхнього суб'єктного складу. Так, наприклад, предметом регулювання аліментних та шлюбних договорів між подружжям та фактичним подружжям є виключно майнові відносини. Якщо розглядати договори між батьками та дітьми, то такі договори мають елементи як майнового, так і немайнового характеру, тому вважаються змішаними. Це такі договори, як сепараційний договір, що регулює майнові відносини між подружжям, особисті та майнові права й обов'язки подружжя як батьків.

Зважаючи на появу нових договірних конструкцій, що належать до квазісімейних договорів, допустимим убачається диференціація сімейно-правових договорів за цивільно-правовою класифікацією. На наш погляд, в існуючих умовах рекодифікації цивільного законодавства таке питання набуває все більшої актуальності та значення, що свідчить про неможливість розглядати сімейне законодавство окремо від цивільного.

Отже, відповідно до традиційної цивільно-правової класифікації сімейно-правові договори можна поділити за такими критеріями:

1. Залежно від моменту виникнення прав і обов'язків у сторін договору розрізняють договори консенсуальні та реальні. Консенсуальний договір трактується як такий, що вважається укладеним (набуває чинності) з моменту досягнення згоди сторін з усіх його істотних умов у формі, передбаченій законом. Відповідно, реальним є договір, для визнання якого укладеним, окрім погодження сторонами істотних умов договору, необхідно вчинити певну дію (наприклад, передати майно) [5, с. 169]. З іншого боку, розподіл договорів на консенсуальні та реальні саме в сімейному праві, на нашу думку, не має практичного і наукового значення, адже з огляду на свою юридичну природу всі сімейно-правові договори є консенсуальними. Доказом цього є закріплене в ч. 3 ст. 640 Цивільного кодексу України імперативне правило, згідно з яким договори, для яких передбачена нотаріальна форма, будуть вважатися укладеними зі дня нотаріального посвідчення (точніше, з моменту його посвідчення). Хоча й це правило не можна вважати універсальним, адже для деяких сімейно-правових договорів необхідним є настання певної обставини. С. Вавженчук зазначає, що початок дії консенсуальних договорів може бути пов'язаний не тільки з моментом визнання їх вчиненими, а й із визначеною датою або іншою обставиною [6, с. 12]. Така особливість має практичне значення для шлюбного договору, оскільки він набуває юридичної сили зі дня реєстрації шлюбу. Отже, за загальним правилом, сімейно-правові договори завжди будуть консенсуальними, якщо інше прямо не передбачено в сімейному законодавстві. Тому можна стверджувати, що в доктрині сімейного права сформувалася свого роду «презумція консенсуальності сімейно-правових договорів»;

2. Залежно від характеру розподілу прав і обов'язків між учасниками угоди сімейно-правові договори поділяються на двосторонні та багатосторонні. Класичним прикладом двостороннього сімейно-правового договору є шлюбний договір, котрий передбачає взаємні права та обов'язки подружжя, або ж передшлюбні договори (договір про заручини), більшість аліментних договорів. Яскравим прикладом багатостороннього сімейно-правового договору є договір сурогатного материнства, в якому сторонами є не тільки біологічні батьки та сурогатна мати, а й медичний заклад, котрий надає послуги з використання репродуктивних технологій.

Слід зазначити, що такий критерій розподілу, з огляду на кількість сторін, не має особливого наукового значення для матеріального права, оскільки з аналізу норми сімейного законодавства можемо визначити кількість сторін договору, їхні права та обов'язки. Водночас визначення кількості сторін договору набуває своєї повноти та вагомості для нотаріусів у разі укладення, нотаріального посвідчення та виконання сімейно-правових договорів;

3. З урахуванням наявності або відсутності еквівалентності відносин договори поділяються на оплатні й безоплатні. Сімейно-правові договори є переважно безоплатними. Так, наприклад, класичними безоплатними договорами будуть договір про наставництво, договори подружжя щодо виховання дітей, щодо здійснення батьками своїх прав та обов'язків, між батьками дитини та бабою, дідом, прабабою, прадідом про спілкування з онуками і правнуками та їх виховання тощо. Проте є такі договори, безвідплатність яких викликає сумніви. О. Розгон акцентує увагу на безвідплатності договору, передбаченого ст. 190 Сімейного кодексу України (договір про припинення права на аліменти для дитини у зв'язку з переданням права власності на нерухоме майно). Автор стверджує, що такий договір передбачає безоплатне передання житла

(житлового будинку, квартири) у власність отримувача аліментів або його законного представника [2, с. 68]. Але вважати такий договір «класичним» безвідплатним не вбачається можливим, оскільки мета цього договору вважається компенсаційною, так як або погашається вже наявна заборгованість зі сплати аліментів (що все ж таки мають майновий характер), або має місце намір погасити аліментні зобов'язання на майбутнє. С. Фурса, Є. Фурса, коментуючи ст. 190 Сімейного кодексу України, зазначають, що, «оскільки право одного з батьків на аліменти зумовлює обов'язок їх сплати від другого з батьків, то таке право може бути компенсованим за домовленістю між батьками різними шляхами. Одним із таких способів є передача права власності на майно як компенсація за аліментні зобов'язання, коли, по-перше, виникла заборгованість по сплаті аліментів, по-друге, у разі бажання припинити аліментні зобов'язання на майбутнє. Вважати, що безумовний дарунок об'єкта нерухомості дитині можна сприймати як договір про припинення права на аліменти, не доводиться, оскільки не можна плутати благочинність та виконання обов'язків» [7, с. 478]. Крім того, на наш погляд, не слід вважати договір про припинення права на аліменти у зв'язку з набуттям права власності на нерухоме майно аналогічним договору дарування і з тієї причини, що характерною особливістю такого договору є те, що до дарувальника не можна висувати вимоги щодо якості переданих речей. У свою чергу, для укладення договору, передбаченого ст. 190 Сімейного кодексу України, принципове значення становить вартість нерухомого майна, оскільки розмір аліментів не має верхньої межі, але мінімальний розмір таких виплат обумовлений законодавством [8, с. 187];

4. За ступенем юридичної завершеності можна виокремити договори остаточні та попередні. Відповідно до ст. 635 Цивільного кодексу України попереднім є договір, сторони якого зобов'язуються протягом певного строку (у певний термін) укласти договір у майбутньому (основний договір) на умовах, встановлених попереднім договором. У Сімейному кодексі України відсутня диференціація договорів на попередні та остаточні, і з огляду на юридичну природу сімейно-правових договорів такий підхід є цілком виправданим і зрозумілим, оскільки мотивом та ціллю укладення сімейно-правових договорів не є отримання прибутку. Але зважаючи на майновий еквівалент у деяких видах сімейно-правових договорів, слід зазначити, що інтереси сторін таких договорів мають бути захищені. Тому вважаємо, що укладення попередніх договорів має бути правом особи, в іншому випадку це буде проявом порушення свободи договору;

5. Залежно від значення договору для задоволення певних (приватних або суспільних) інтересів розрізняють звичайні (приватноправові) договори і договори публічні.

До публічних договорів належать ті, що укладені комерційною організацією з метою встановити її обов'язки щодо продажу товарів, виконання робіт і надання послуг, котрі така організація за характером своєї діяльності має здійснювати щодо кожного, хто до неї звернеться. У свою чергу, правова сутність приватноправових договорів є прямо протилежною публічним договорам, оскільки перші засновуються не тільки на цивільному, але й сімейному праві. Сімейно-правовий договір є приватноправовим, тому що, не маючи явних ознак публічності, попереджує свавільне втручання в особисте та сімейне життя особи. Гарантом дотримання принципу недопустимості втручання в особисте та сімейне життя особи є ст. 32 Конституції України, роз'яснення якої надається в рішенні Конституційного Суду України № 2-рп/2012 від 20 січня 2012 р.: право на приватне та сімейне життя є засадничою цінністю, необхідною для повного розквіту людини в демократичному суспільстві, та розглядається як право фізичної особи на автономне буття незалежно від держави, органів місцевого самоврядування, юридичних та фізичних осіб. «Конституційний Суд України виходить з того, що неможливо визначити абсолютно всі види поведінки фізичної особи у сферах особистого та сімейного життя, оскільки особисті та сімейні права є частиною природних прав людини, які не є вичерпними»; відповідно саме сімейно-правовий договір являє собою ефективний інструмент, що надає змогу повною мірою «реалізувати особисті та сімейні права в різноманітних і динамічних відносинах майнового та немайнового характеру, стосунках, явищах, подіях тощо» [9];

6. Залежно від суб'єкта, який набуває права за договором, розрізняють договори на користь кредитора і договори на користь третьої особи.

Договір на користь третьої особи означає, що боржник зобов'язаний виконати

свій обов'язок на користь третьої особи, яка встановлена або не встановлена в договорі. Причому ця третя особа, так само як і кредитор, також має право вимагати від боржника виконання договору (ст. 636 Цивільного кодексу України). Таким, наприклад, є договір страхування життя. Що стосується сімейно-правових договорів, то вони переважно укладаються на користь третіх осіб. Винятком є договір про надання утримання колишньому з подружжя, фактичному з подружжя, договір сурогатного материнства, про заручини тощо. Всі інші види сімейно-правових договорів «переслідують благородну мету» надання утримання фінансово незахищеній стороні договору.

Зважаючи на те, що загальна теорія договору в сімейному праві майже не розроблена, то визначення критеріїв розмежування останніх відповідно до положень цивілістичної науки вважаємо на сьогодні оптимальним та допустимим. Проте традиційна для цивілістики класифікація договорів на відповідні типи лише «частково «спрацьовує» у сфері сімейного права. Це свідчить про особливості сімейно-правових відносин та існування в цій сфері власних цільових пріоритетів» [4, с. 100]. Отже, спираючись на «усталені цивілістичні критерії», необхідно безумовно враховувати особливості відносин у сфері сімейного права. Тому слід зазначити, що самостійний характер класифікації договорів у сімейній сфері обумовлений особливостями їх правозастосування на практиці. Як зазначає І. Жилінкова, «при виявленні відносин, які потребують певного правового регулювання, необхідно встановити їх юридичні ознаки. Це надасть можливість з'ясувати, які саме норми можуть застосовуватися для регулювання цих відносин. Якщо сторони укладають договір, що регулює їх сімейні відносини, то «юридична фізіономія» такого договору має бути визначена саме з метою пошуку адекватного нормативного матеріалу» [4, с. 100]. Тому закріплення єдиних критеріїв щодо класифікації сімейно-правових договорів вважаємо щонайпершим завданням, оскільки це є необхідним для практичного застосування сімейних договірних конструкцій.

Висновки. Таким чином, у доктрині сімейного права існує безліч підходів та критеріїв щодо класифікації та розмежування сімейно-правових договорів, що і ускладнює процедуру їх укладення, посвідчення та виконання. Водночас слід зазначити, що окреслені підходи щодо класифікації сімейно-правових договорів є дещо рудиментарними та не відповідають сучасній тенденції розвитку сімейного і цивільного права. Сімейне законодавство в цілому відзначається слабкою розробкою договірних конструкцій, що не може не відобразитися на правозастосовчій практиці. Використання договірних моделей цивільного права можна застосовувати лише частково з обов'язковим урахуванням особливостей сімейних правовідносин. Тому закріплення єдиних критеріїв щодо класифікації сімейно-правових договорів вважаємо щонайпершим завданням, оскільки це є необхідним для практичного застосування сімейних договірних конструкцій.

Список використаних джерел

1. Сімейний кодекс України : Закон України від 10 січня 2002 р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2947-14#Text>.
2. Розгон О. В. Договори у сімейному праві України : монографія. Київ : Ін Юре, 2018. 301 с.
3. Дутко А. О. Договір як регулятор сімейних відносин: особливості конструкції. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ*. 2013. № 3. С. 135–142.
4. Гетьман А. П., Борисова В. І., Євсєєв О. П. та ін. Договір як універсальна правова конструкція : монографія. Харків : Право, 2012. 432 с.
5. Яворська О. С. Реальні договори в цивільному праві України. *Актуальні проблеми держави і права*. 2013. Вип. 70. С. 169–175.
6. Вавженук С. Я. До питання класифікації договорів на консенсуальні та реальні договори. *Підприємництво, господарство і право*. 2020. № 2. С. 11–15.
7. Сімейний кодекс України: Науково-практичний коментар. Київ : Фурса С.Я., 2008. 1248 с.
8. Андрущенко Т. С. Особливості нотаріального посвідчення договору про припинення права на аліменти на дитину у зв'язку з набуттям права власності на нерухоме майно. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2013. № 21. С. 186–188.
9. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням Жашківської районної ради Черкаської області щодо офіційного тлумачення положень частин першої, другої статті 32, частин другої, третьої статті 34 Конституції України від 20 січня 2012 р. № 2-рп/2012. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v002p710-12#Text>.

Надійшла до редакції 04.02.2024
Прийнято до опублікування 12.02.2024

References

1. Simeinyi kodeks Ukrainy [The Family Code of Ukraine] : Zakon Ukrainy vid 10 sichnia 2002 r. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2947-14#Text>. [in Ukr.].
2. Rozghon, O. V. (2018) Dohovory u simeinomu pravi Ukrainy [Contracts in family law of Ukraine] : monohrafiia. Kyiv : In Yure. 301 p. [in Ukr.].
3. Dutko, A. O. (2013) Dohovir yak rehuliator simeinykh vidnosyn: osoblyvosti konstruktsii [The contract as a regulator of family relations: design features]. *Naukovyi visnyk Lvivskoho derzhavnoho universytetu vnutrishnikh sprav*. № 3, pp. 135–142. [in Ukr.].
4. Hetman, A. P., Borysova, V. I., Yevsieiev, O. P. ta in. (2012) Dohovir yak universalna pravova konstruktsiia [The contract as a universal legal structure] : monohrafiia. Xarkiv : Pravo. 432 p. [in Ukr.].
5. Yavorska, O. C. (2013) Realni dohovory v tsyvilnomu pravi Ukrainy [Real contracts in the civil law of Ukraine]. *Aktualni problemy derzhavy i prava*. Vyp. 70, pp. 169–175. [in Ukr.].
6. Vavzhenuk, S. Ya. (2020) Do pytannia klasyfikatsii dohovoriv na konsensualni ta realni dohovory [Regarding the classification of contracts into consensual and real contracts]. *Pidpryemnytstvo, hospodarstvo i pravo*. № 2, pp. 11–15. [in Ukr.].
7. Simeinyi kodeks Ukrainy: Naukovo-praktychnyi komentar [Family Code of Ukraine: Scientific and practical commentary]. Kyiv : Fursa S.Ia., 2008. 1248 p. [in Ukr.].
8. Andrushchenko, T. S. (2013) Osoblyvosti notarialnoho posvidchennia dohovoru pro prypynennia prava na alimenty na dytnu u zviazku z nabuttiam prava vlasnosti na nerukhome maino [Peculiarities of the notarial certificate of the agreement on the termination of the right to alimony for the child in connection with the acquisition of ownership of real estate]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu*. № 21, pp. 186–188. [in Ukr.].
9. Rishennia Konstytutsiinoho Sudu Ukrainy u spravi za konstytutsiinym podanniam Zhashkivskoi raionnoi rady Cherkaskoi oblasti shchodo ofitsiinoho tlumachennia polozhen chastyn pershoi, druhoi statti 32, chastyn druhoi, tretoi statti 34 Konstytutsii Ukrainy vid 20 sichnia 2012 r. № 2-рп/2012 [Decision of the Constitutional Court of Ukraine in the case based on the constitutional submission of the Zhashkiv District Council of the Cherkasy Region regarding the official interpretation of the provisions of the first and second parts of Article 32, the second and third parts of Article 34 of the Constitution of Ukraine dated January 20, 2012 No. 2-рп/2012]. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v002p710-12#Text>. [in Ukr.].

ABSTRACT

Tetiana Andrushchenko. Classification of family law contracts. The article examines the peculiarities of the classification of family law contracts. The main scientific approaches to the classification of family law contracts are analyzed, as well as the criteria for distinguishing the latter are formed and proposed. It is noted that the traditional division of family law contracts into named and unnamed is determined by the peculiarities of the relationship between family and civil legislation and the principle of freedom of contract.

The author focuses attention on the application of the general theory of the contract in family law due to insufficient development, therefore, the separation of the criteria for distinguishing the latter in accordance with the provisions of civil science, currently defined as optimal and permissible. This testifies to the peculiarities of family-legal relations and the existence of its own target priorities in this area. The author draws attention to the «established civil criteria», which must definitely take into account the peculiarities of relations in the field of family law. It was determined that the independent nature of the classification of contracts in the family sphere is due to the peculiarities of their enforcement in practice.

It is noted that in the doctrine of family law there are many approaches and criteria for the classification and delimitation of family law contracts, which complicates the procedure for their conclusion, certification and execution. The author focuses on the fact that the mentioned approaches to the classification of family law contracts are somewhat rudimentary and do not correspond to the modern trend of the development of family and civil law.

It is argued that family legislation in general is characterized by a weak development of contractual structures, which cannot but be reflected in law enforcement practice. The use of contractual models of civil law can be applied only partially with mandatory consideration of the peculiarities of family legal relations. The author suggests establishing at the legislative level uniform criteria for the classification of family law contracts, as this is necessary for the practical application of family contractual structures.

Keywords: *family law contract, contractual constructions, family legal relations, theory of contract, criteria for distinguishing a contract.*